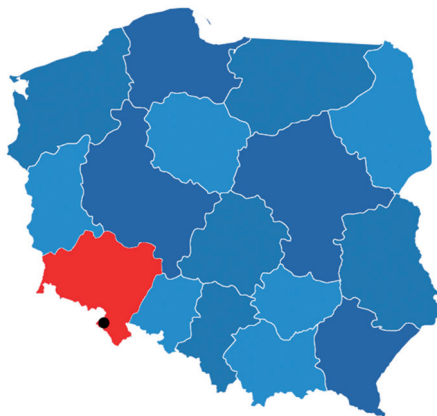

Uzdrowisko Duszniki-Zdrój

Położenie administracyjne

Gmina Duszniki-Zdrój położona jest w zachodniej części Ziemi Kłodzkiej. Znajduje się w: województwie dolnośląskim, w podregionie jeleniogórsko-wałbrzyskim, w powiecie kłodzkim. Duszniki-Zdrój graniczą od wschodu i północy z gminą Szczytna, a od północnego-zachodu z gminą Lewin Kłodzki. Natomiast zachodnia i południowa granica miasta biegnąc wyrównaną powierzchnią szczytową Gór Orlickich stanowi granicę państwową z Czechami. „W granicach administracyjnych gminy zawarte są wyodrębnione przestrzenie, wyizolowane kompleksami leśnymi, zespoły zabudowy o zróżnicowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, a mianowicie: miasto, uzdrowisko, Podgórze, Graniczna, Zieleniec, Kozia Hala, Jamrozowa Polana i Wapienniki”¹.

Mapa 8. Lokalizacja uzdrowiska Duszniki-Zdrój

Źródło: opracowanie własne.

Duszniki-Zdrój posiadają status gminy miejskiej. Liczba mieszkańców gminy wynosi 4320². Rada Miejska liczy 15 radnych.

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Duszniki Zdrój na lata 2005-2011, załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju nr XXXV/180/2005 z dnia 22 czerwca 2005 r., <http://www.bip.um-dusznikizdroj.dolnyslask.pl/dokument,iddok,3584,idmp,105,r,o> (dostęp: 17.04.2020 r.).

² Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

Rys historyczny uzdrowiska

Duszniki-Zdrój to jedno z najstarszych polskich uzdrowisk, bowiem jego początki sięgają 1769 r.³.

Miejscowość została uznana za uzdrowisko zgodnie z Zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska użyteczności publicznej⁴.

Chociaż pierwsze wzmianki o wodach leczniczych w Dusznikach-Zdroju pochodzą z początku XV w., to „w 1748 r. przeprowadzono pierwsze badania źródeł mineralnych. W 1769 r. Duszniki oficjalnie stały się uzdrowiskiem poprzez wpisanie „Zimnego Zdroju” na listę źródeł leczniczych ówczesnych Prus”⁵. W 1797 r. w prowizorycznie wzniesionej szopie w sześciu wannach rozpoczęto leczenie kuracyjne w podgrzanej wodzie z „Zimnego Zdroju”. W tym samym roku odkryto „Letni Zdrój”, znany obecnie jako „Pieniawa Chopina”. W 1817 r. odkryto kolejne źródło: „Źródło Ulryki”, obecnie znane jako „Jan Kazimierz”. W 1862 r. wybudowano nowe łazienki (obecnie Zakład Przyrodolecznicy), a w 1877 r. oddano do użytku palmiarnię wraz z salą koncertową (obecnie Pijalnia Zdrojowa). Od tego momentu szybko potoczył się rozwój uzdrowiska. Powstały pawilony, zajazdy, pierwsze urządzenia kąpielowe, dom towarzyski. Z roku na rok wzrastała liczba odwiedzających uzdrowisko tak, że na początku XIX w. Duszniki znane były niemal w całej Europie. Wybudowanie malowniczej drogi z Dusznik do Polanicy przez Piekiełną Dolinę i poprowadzenie w latach 1890-1905 linii kolejowej do Kudowy przyczyniło się znacznie do napływu kuracjuszy oraz turystów. W latach 1909-1910 źródła zostały pogłębione poprzez wykonanie odwiertów. Po II wojnie światowej Duszniki przyznano Polsce. Pensjonaty i hotele znacjonalizowano. W latach 1958-1962 zrekonstruowano stare ujęcia wód mineralnych („Pieniawa Chopin” i „Jan Kazimierz”), wybudowano nowe oraz przeprowadzono remont kapitalny pijalni wód mineralnych. W następnych latach nadal pracowano nad nowymi odwiertami (lata: 1965-1973). Najgłębszy dotychczas odwiert „Nr 39” wykonano w 1993 r., ma on głębokość 180 metrów. W 1998 r. Duszniki zniszczone zostały przez powódź. Niestety szczególnie ucierpiała część zdrojowa z zabytkowym Parkiem Zdrojowym⁶. Gmina uzyskała status uzdrowiska w 2008 r.⁷.

W Dusznikach przebywało wielu wybitnych Polaków m.in. król Jan Kazimierz czy Fryderyk Chopin. W Dusznikach gościli także: pisarz Fryderyk Skarbek, poeta i kaznodzieja Karol Bołoz Antonowicz, poeta Roman Zmorski, Zygmunt Bogusz Stęczyński, Zygmunt Kraśński i Karl von Holtei.

³ <https://dolnyslask.travel/duszniki-zdroj/> (dostęp: 17.04.2020).

⁴ Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. ws. wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. z 1967 r. nr 45, poz. 228), <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP19670450228/O/M19670228.pdf> (dostęp: 17.04.2020).

⁵ <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/d/757-duszniki-zdroj/96-historia-miejscowosci/69232-historia-miejscowosci> (dostęp: 17.04.2020 r.).

⁶ Tamże.

⁷ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

Działalność uzdrowiskowa

Działalność uzdrowiskowa prowadzona jest w oparciu o Uchwałę Nr XVI/63/2011 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska.

Najważniejsze surowce lecznicze

Do surowców leczniczych wykorzystywanych w uzdrowisku należy przede wszystkim woda mineralna, kiedyś także była to borowina, obecnie jest sprowadzana⁸.

„Położenie Dusznik-Zdroju, na obrzeżach Gór Stołowych w strefie występowania dyslokacji tektonicznej dusznickiego uskoku brzeżnego, sprawia, że występują tutaj źródła wód mineralnych. Są to szczawy, które powstają w wyniku wydobywania się CO₂ wzdłuż uskoku z głębin skorupy ziemskiej i nasycania nim wód podziemnych. Szczawy te charakteryzują się niewielką mineralizacją i obecnością wolnego CO₂”⁹. W Dusznikach-Zdroju eksploatowanych jest kilka źródeł mineralnych m.in. są to: „Pieniawa Chopina”, „Jan Kazimierz”, „B-4” AGATKA, „B-3” JACEK oraz woda z odwiertu „Nr 39”. Wody te to „szczawy żelaziste wodorowęglanowo-magnezowo-sodowe z dodatkiem składników swoistych: żelaza, krzemu, niekiedy radonu o średniej wydajności, mineralizacji około 2 g/dm³ i wysokiej zawartości wolnego CO₂, z temperaturą w granicach 12-19,1 °C na wypływie (w odwiertach)”¹⁰. Na terenie uzdrowiska odkryto i badano także szczawę termalną, która nadal jest obiektem zainteresowania w celu budowy hybrydowego systemu ciepłowniczego.

Lecznictwo uzdrowiskowe

Duszniki-Zdrój (w zależności od rodzaju kurortu) słyną przede wszystkim z takich terapii jak: kuracja pitna, hydroterapia, kąpiele borowinowe, kuracje solankowe, kąpiele mineralne. Właściwości lecznicze naturalnych surowców w uzdrowisku wykorzystywane są do leczenia takich schorzeń jak: choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby dolnych dróg oddechowych (pulmonologia), choroby układu trawienia, osteoporoza oraz choroby kobiece¹¹. W uzdrowisku funkcjonują szpitale uzdrowiskowe oraz sanatoria dla dorosłych. Na terenie uzdrowiska znajduje się także pijania uzdrowiskowa, park uzdrowiskowy

⁸ Tamże.

⁹ *Operat Uzdrowiskowy Uzdrowiska Duszniki Zdrój*, Duszniki-Zdrój 09/2008 r., www.bip.um-dusznikizdroj.dolnyslask.pl (dostęp: 17.04.2020).

¹⁰ Tamże.

¹¹ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r. Zob. też: Uchwała Nr XVI/63/2011 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska, s. 5, http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/U70/2012/4/83.pdf#zoom=90 (dostęp: 17.04.2020).

oraz lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe¹². Do zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego na terenie uzdrowiska Duszniki-Zdrój zaliczamy: Szpital Uzdrowiskowy Nr 1 „Jan Kazimierz” Pawilon A, Szpital Uzdrowiskowy Nr 1 „Zakład Przyrodolecznicy” Pawilon A, Szpital Uzdrowiskowy Nr 1 „Jan Kazimierz” Oddział sanatoryjny Pawilon B, Szpital Uzdrowiskowy Nr 2 „Chopin”, NZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe Nr III „Moniuszko”, Przychodnię Uzdrowiskową, NZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe „Chemik”, Sanatorium Uzdrowiskowe „Zimowit”, Pijalnię Wód Mineralnych, Park Zdrojowy¹³.

¹² Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

¹³ Uchwała Nr XVI/63/2011 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska, s. 5, http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/U70/2012/4/83.pdf#zoom=90 (dostęp: 17.04.2020).

Panorama Dusznik-Zdroju

Teatr Zdrojowy im. F. Chopina oraz pomnik Fryderyka Chopina w Parku Zdrojowym –
Duszniki-Zdrój
